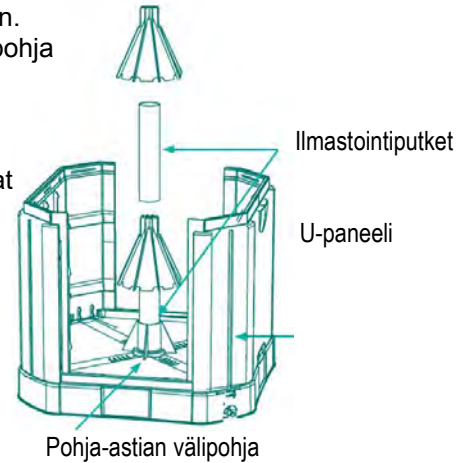

200L KOMPOSTORIN ASENNUSOHJEET

KOHTA 1.

- Poista kaikki osat pakkauksesta ja tarkasta osat viereisen sivun kuvan mukaan.
- Kiinnitä (musta) ohut välipohja kompostorin pohja-astiaan. Varmista, että välipohja asettuu tasaisesti, joka kulmastaan pohja-astian päälle. Käytä kokoamisessa apuna, joko tyhjää laatikkoa tai tue kompostori kootessasi seinää vasten, näin toimien kokoaminen onnistuu helpommin.
- Kiinnitä alemmat kaksi isoa sivupaneelia pohja-astiaan. Paneeleissa on mustat lukituskappaleet, varmista että ne kiinnittyvät pohjan vastakappaleeseen.

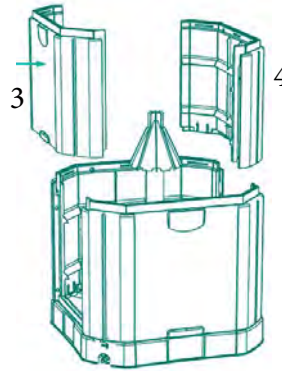
KOHTA 2.

- Aseta ilmastointiputken alaosa pohja-astiaan.
- Paina alempi kartio tiukasti ilmastointiputkeen. Paina kartio putkeen alas asti.
- Paina ilmastointiputken yläosa alakartion päähän.
- Paina toinen ilmastointikartio putken yläosaan.

KOHTA 3.

- Aseta U-paneelit (3 ja 4) pohjaan kiinnitettyjen U-paneelin kulmien päälle (katso viereinen kuva). Laita U- paneelit (3 ja 4) jo asennettujen pohjassa kiinni olevien U-paneelin kulman päälle.
- HUOM:** ylimmät U-paneelit lukittautuvat vasta kuin suorat väli paneelit ovat paikoillaan! (KOHTA 4)

U-paneeli

Näin kokoat Aerobin kompostorin
Montering av kompostoren

- Paneeleiden alle jääviin aukkoihin kiinnitetään kompostin tyhjennysluukut.

KOHTA 4.

- Paina yläosan pienet (koukuilla) sivupaneelit paikalleen.
- Lukitse paneelit koukuilla paikalleen isompiin sivupaneeliin.
- Varmista, että kaikki paneelit ovat samassa tasossa toisiinsa nähden.

Sivupaneelien kiinnityskoukut

Sivupaneeli (Pieni)

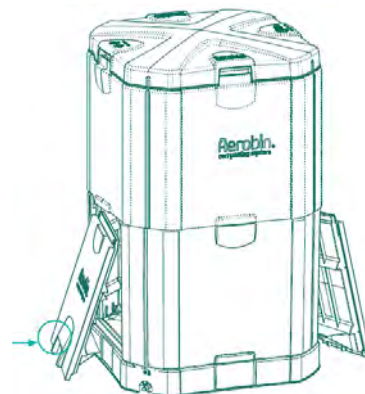

HUOM: Kompostori on tukeva vasta kun kaikki osat on oikein paikoillaan

KOHTA 5.

- Aseta kansi paikalleen kompostorin päälle.
- Kiinnitä irrotettavat tyhjennysluukut (2kpl) paikalleen. Työnnä ensin luukun yläosa paikalleen ja vedä sitä alaspäin (5mm) kunnes luukku lukittuu napsahtaen paikalleen.
- Jos luukku voidaan vetää suoraan ulos nostamatta sitä ensin ylöspäin, ei se ole lukittunut oikein paikalleen.

Luukun kahva

Onneksi olkoon! Olet nyt valmis käyttämään Aerobin-kompostoriasi. Varmista kuitenkin ensin, että kompostori asetetaan tukevalle ja tasaiselle alustalle.

Näin otat kompostorin käyttöön
Så här tar du kompostoren i bruk

Lisäksi kuvassa eivät näy:
- 2kpl ilmastointiputki
- 2kpl ilmastointikartio
- 1kpl pohja-astian kansiosa

U-paneeli (Iso/2kpl)

Irrotettava tyhjennysluukku (2kpl)
(Käytetään alaosassa)

**Aseta kompostori tukevalle tasaiselle alustalle.
Älä laita kompostoria suoraan puutarhamullan
tai nurmikon päälle.**

ONGELMIA?

LIIAN MÄRKÄ KOMPOSTI:

1. Komposti ei lämpene tarpeeksi.
2. Ei lahoamista.
3. Paha hajua.

RATKAISU

Tyhjennä kompostori kaikesta materiaalista.

Täytä kompostori uudestaan kerroksittain, ”ruskeaa” (kuivaa) materiaalia. Rypistetty tai silpottu sanomalehtipaperi ja oljen korret luetaan ”ruskeaksi” materiaaliksi ja ne auttavat. Jos suuret lehdet tai muu puutarha-aines ei ole kompostoitunut silppua se pienemmäksi ennen kuin laitat sen takaisin kompostoriin.

LIIAN KUIVA KOMPOSTI:

1. Ei lahoamista.

RATKAISU

Tyhjennä kompostori kaikesta materiaalista ja aloita prosessi uudestaan asettamalla kompostoriin yhtä suuria määriä ”ruskeaa” (kuivaa) ja ”vihreää” (kostea) materiaalia. Jos komposti on liian kuiva se saattaa tulla vedenpitäväksi ja on vaikea saada uudelleen kostutetuksi. Vältä kuivan aineen laittamista kompostoriin, ellei kostuta sitä ensin tai sekoita sitä kostean materiaalin kuten esim. keittiöjätteiden kanssa.

HYÖNTEISET:

Komposti houkuttelee hyönteisiä, etanoita yms.

RATKAISU

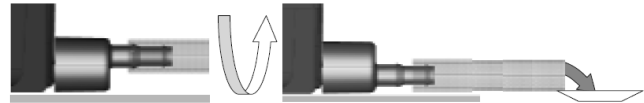
On normaalia, että kompostissa on pieniä kärpäsiä, hyönteisiä ja muita selkärangattomia. Ne toimivat osana kompostointiprosessia. Jos pienet kärpäset häiritsevät, peitä komposti silputulla paperilla tai nurmikon leikkuujätteellä.

Maahantuojaja:

Horisont Enterprises Ltd Oy
Malminkartanonkuja 4, 00390 Helsinki
09-6866720
tuki@horisontenterprises.fi

Kiinni asento

Auki asento

Kerää talteen nestemäinen orgaaninen lannoite.

Laimenna lannoite vedellä suhteessa:

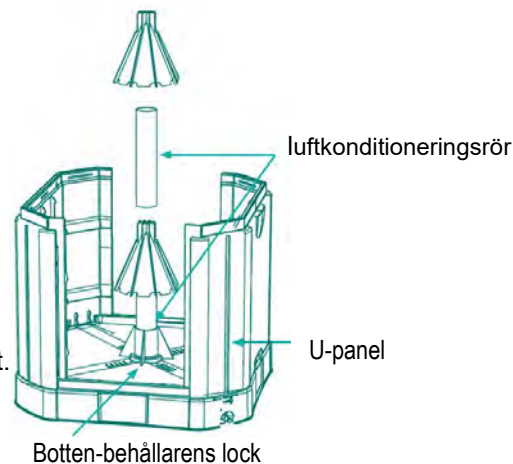
1 osa nestemäistä lannoitetta / 20 osaa vettä.

**HUOM: pakkauksessa mukana n. 25cm letku ja hana,
jotka liitetään letkukaraan pohjassa.**

200L KOMPOST MONTERING

PUNKT 1.

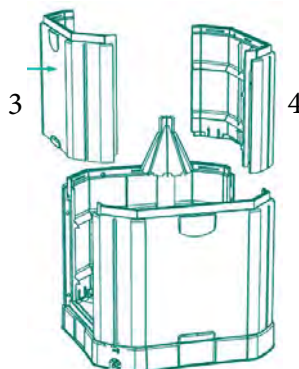
- Avlägsna all förpackningsmaterial och se till att alla delar är tillgängliga.
- Fäst tunna mellanbotten (svart) i kompostens bottenkärn. Kontrollera att mellanbotten placerats jämnt från varje hörn på bottenkärnet. Använd en tom låda eller stödja komposten vid montering mot väggen, så lyckas du bättre med monteringen.
- Panelerna har svarta låsbitar, se till att de fästs i motstycket på basen.

PUNKT 2.

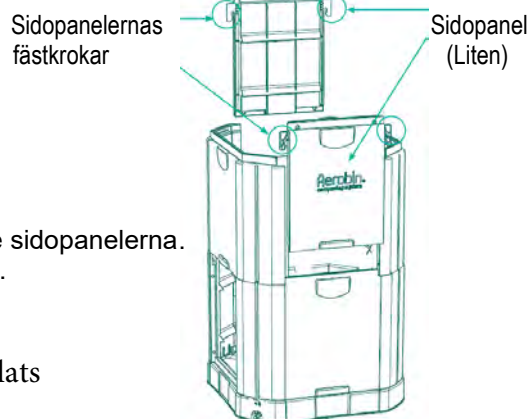
- Fäst luftkonditioneringsrörets nedre del i bottenplattan.
- Tryck den nedre konen tätt fast i luftkonditioneringsröret.
- Tryck sedan det övre luftkonditioneringsröret fast i nedre konens övre del och vrid på röret så att röret sitter fast i konen.
- Fäst till slut den övre konen på luftkonditioneringsröret.

U-panel

PUNKT 3.

- Placera U-panelerna (3 och 4) på U-panelernas hörn som fästa i botten (se bild intill). Sätt U-panelerna (3 och 4) ovanpå hörnet på de redan installerade U-panelerna fästa i botten. OBS: de översta U-panelerna låser endast när de raka mellanpanelerna är på plats!(PUNKT 4.)

PUNKT 4.

- Tryck de övre små panelerna på sin plats.
- Lås panelerna med krokarna på sin plats fast i de övre sidopanelerna.
- Försäkra att alla paneler är horisontalt på samma nivå.

OBS! Kompostern är stabil endast när alla delar är korrekt på plats

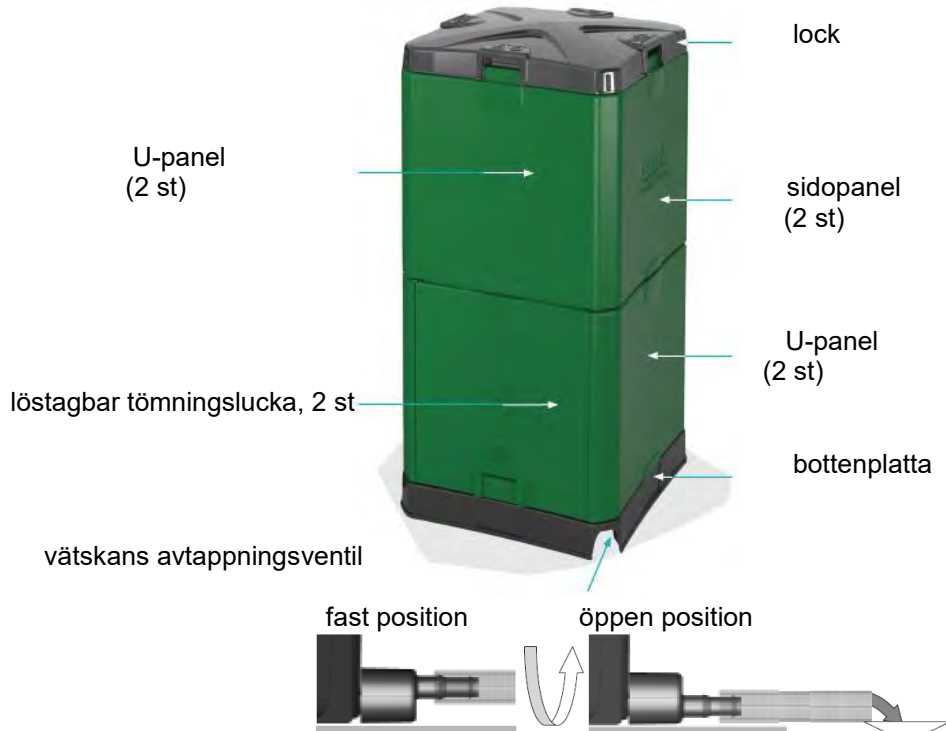
PUNKT 5.

- Lägg locket på sin plats.
- Placera de löstagbara tömningsluckorna (2st) på sina platser. Tryck först luckans övre kant in under stommen och dra luckan ner lodrätt (5mm) tills luckan låser sig på sin plats.
- Om luckan kan dras ut (utan att lyfta upp den) är den inte rätt på sin plats. Försäkra att luckan är stängd även nedtill.

Tömningsluckans handtag

Gratulerar! Din Aerobin-kompost är nu färdig. Försäkra att komposten står på plan och fast yta.

Tillhandtag det flytande organiska gödselmedlet.
Utspäd gödselmedlet med vatten:
1 del gödselmedel / 20 delar vatten.

PROBLEM?

FÖR VÅT KOMPOST:

1. Komposten blir inte tillräckligt varm.
2. Ingen nedbrytning.
3. Illa lukt.

OBS: I paketet ingår ca 25 cm slang och en kran, som ansluts till slangspindeln i botten.

LÖSNING

Tömm komposten av allt material.

Fyll komposten på nytt lagervis, kompost-brunt (torrt) –kompost material. Skrynklad eller rivet tidningspapper samt ärters själkar beaktas som "brunt" material. Om stora blad eller annat trädgårdsavfall inte har nedbrytits hacka ner dem till mindre bitar före tillbaka återföring till komposten.

FÖR TORR KOMPOST:

1. Ingen nedbrytning.

LÖSNING

Tömm komposten av allt material och börja på nytt med prosessen med att lagra lika store skikt av "brunt" (torr) och "grönt" (fuktigt) material. Då komposten är för torr kan den bli vattentät och då blir den svår att tillrätta. Undvik att enbart tillägga torrs substans. Tillförens fukt & vatten eller blanda med fuktigt material som exempel köksavfall.

INSEKTER:

Komposten lockar till sig insekter , sniglar mm.

LÖSNING

Det är normalt att komposten drar till sig flugor, insekter och ryggradslösa djur. De fungerar som egen del av komposteringsprosessen. Om de små flugorna stör, strö ut papperstrimlor eller gräsklipp avfall som överkast.

Importör:

Horisont Enterprises Ltd Oy
Malminkartanonkuja 4, 00390 Helsingfors
09-6866720
tuki@horisontenterprises.fi

NÄIN KOMPOSTOIT AEROBIN KOMPOSTORILLA

1. LÄMPÖKOMPOSTOINTI

Aerobin-kompostori on suunniteltu ympäri vuoden tapahtuvaan aerobiseen kompostointiin. Lämpökompostointi on haluttua koska se tappaa taudinaiheuttajia, rikkaruohoja ja niiden siemeniä sekä luo laadukasta kompostia lyhyessä ajassa. Aerobinen kompostointi vähentää huomattavasti kasvihuonekaasuja ja pahaa hajua. Haju aiheutuu kasvihuonekaasu metaanista, joka on 21 kertaa vahvempaa kuin CO₂ (hiilidioksidi).

2. LÄMPÖMIKROBIT

Nämä pienet apulaiset tunnetaan myös hyödyllisinä bakteereina tai lämpöbakteereina (heat lovers) yksinkertaisesti siitä syystä, että ne auttavat meitä aerobisessa kompostoinnissa toimimalla kompostointiprosessin konehuoneena. Ne ovat pienempiä kuin mitä silmä voi nähdä mutta aikaansaavat ihmeitä oikeissa olosuhteissa. Niin kuin meilläkin on niillä perustarpeet, jotta ne voivat elää ja rehoittaa – ilma, vesi, mukava lämmin ilmasto ja hyvin tasapainoitettu ruokavalio. Joten kaikki mitä teet Aerobin-kompostorillasi tulisi suunnata niiden elämän helpottamiseksi.

3. AEROBINEN YMPÄRISTÖ

Aerobin-kompostori takaa optimaalisen ympäristön tukemaan mikrobakteereja aerobisessa kompostoinnissa. Kompostorin "keuhkot" kuljettavat ilmaa, kuivuva pohjaosa varmistaa, ettei biomassasta tule kyllästettyä ja eristetyt seinät tasaavat lämpötilaa pitämällä kompostorin sisätilan lämpimänä kylminä kuukausina ja estävät ylikuumentumisen ja kuivumisen kun ulkona on todella lämmintä. Kaikki tämä tarvitaan mahdollistamaan hyvin tasapainoinen kompostimateriaali (biomassa), joka ruokkii lämpömikrobeja niin, etteivät ne tukahduta sisältöä tai tuki kompostin vapaata kuivatusta.

4. PROSESSIN NOPEA KÄYNNISTÄMINEN

Kuinka saamme hyödylliset mikrobit säiliöihimme? Niitä on kaikkialla vaihtelevia määriä riippuen kuinka sopiva ympäristö niille on luotu. Kuten on mainittu, Aerobin-kompostori tarjoaa oikeanlaisen ympäristön, joten sinun tulee vain lisätä oikeaa ravintoa. Aluksi sen tulee olla tarkasti oikeanlaista, jotta saavutetaan ideaaliset olosuhteet hyödyllisten bakteerien leviämiseksi. Varma tapa saada kompostointi nopeaan ja vahvaan alkuun on lisätä siihen jo toimivaa kompostimateriaalia toisesta kompostista. Voit lisätä kompostia toisesta kompostista tai hankkia sitä taimitarhalta – varmista vain, että se on elävää ja ettei sitä ole steriloitu.

5. TASAPAINO

Tasapainoinen ravinto on ensisijaisen tärkeää niin hyvän terveyden kuin myöskin hyvän kompostin kannalta. Hyvin tasapainoisessa biomassassa on enemmän mikrobista toimintaa ja sen helpompaa on huolehtia Aerobin-kompostorin tehokkaasta toiminnasta. Kun kompostissa on paljon mikrobista toimintaa on se paljon elinvoimaisempi ja siinä voidaan kompostoida paljon laajemmin eri materiaaleja.

Toimiva lämpökompostointi saavutetaan hiilen : typen tasapainoisessa suhteessa 30:1. Tätä on vaikea havainnollistaa mutta yleisesti puutarhan ja keittiön orgaaninen jäte sisältää suuria määriä hiiltä ja pienempiä määriä typpeä. Kotitalousjäte sisältää yleensä enemmän typpeä. Sekoittamalla esimerkiksi tasainen määrä keittiöjätettä ja lehtiä päästään lähelle ideaalista tasapainoa. Katso lisätietoja tämän ohjeen lopussa olevasta "Valmistusohjeita"-kohdasta.

6. VAIHTELEUVUUS

Juuri kuten mekin mikrobit pitävät vaihtelevuudesta. Liian paljon yhtä asiaa voi hidastaa niiden kasvua tai jopa lopettaa niiden toiminnan. Varmin tapa välttää yhden materiaalin liiallinen kertyminen biomassaan on sekoittaa sitä runsaasti. Tämä tarjoaa mikrobeille valinnan varaa ja estää materiaalin keskittymisen, joka ei auta tasapainoisen biomassan valmistumista kompostorissa. Hyvä sekoitussuhde takaa myös, ettei säiliön kosteustaso nouse liikaa ja että ilma pääsee kiertämään koko biomassan läpi. On kaksi tapaa lisätä vaihtelevuutta. Sekoita koko massa kuten salaatti tai muodosta ohuita kerroksia (5-10cm) kuten lasagnessa!

7. VESI

Hyödylliset mikrobit ovat mielellään kosteassa ympäristössä. Säiliöön lisättävän materiaalin tulisi tuntua kostealta kuten esim. sieni tai moppi jota puristetaan. Jos biomassassa on liian märkää aerobiset bakteerit eivät voi hengittää ja ei aerobiset bakteerit saavat vallan. Jos biomassassa on liian kuivaa mikrobit kuivuvat pois ja pysäyttävät prosessin. Kuten mekin ne haluavat nestettä ja jatkaa hengittämistä. Aerobin-kompostorissa on vettä poistava pohjaosa, joka huolehtii ettei kompostista tule liian märkää. Nestemäiset ravinteet kerätään säiliöön ja neste voidaan laimentaa ja käyttää ruokkukasvien, kukkapenkien ja nurmikon lannoitukseen. Laimenna neste suhteessa; 20 osaa vettä 1 osa nestemäistä ravinnettä.

8. HAJU OSOITTA

Kompostin haju kertoo siitä kuinka hyvin kompostisi toimii ja kuinka hyödylliset mikrobit leviävät.

A. Raikas maan haju

Jos kompostissa on raikas maan haju, se tarkoittaa kompostointiprosessi toimii hyvin. Biomassassa on kosteaa mutta ei liian tarttuvaa. Komposti on lämmin ja lämpömikrobit leviävät. Komposti voi jopa tuoksua makealle.

B. Ei hajua

Jos komposti ei tuoksu millekään tarkoittaa se sitä, ettei siellä tapahdu juuri mitään. Komposti on joko liian kuiva tai siinä on yksi tai useampi kerros, jotka tukkivat ilman-, kosteuden- ja mikrobien kierron. Sinun täytyy sekoittaa komposti uudestaan, jotta se saadaan tasapainoiseksi ja vaihtelevaksi. Varmista, että aines tuntuu kostealta kuin sieni jota puristetaan. Lisää typpipitoista ainetta kuten nurmikon leikkuujätettä, keittiöjätettä tai tuoreita lehtiä tai lisää yksinkertaisesti vettä jos komposti on liian kuiva, erityisesti silloin jos ”kosteaa” materiaalia ei ole valmiiksi saatavilla.

C. Mädän kananmunan haju

Mädän kananmunan haju tarkoittaa, että ei aerobista toimintaa esiintyy ja komposti on liian märkää ja siinä on typpirikasta materiaalia – ei aerobinen kompostoituminen on vallannut alan ja tulos on ympäristölle haitallinen. Sinun on jälleen sekoitettava komposti saadaksesi sen tasapainoon ja vaihtelevaksi. Tyhjennä säiliön sisältö ja levitä se liiallisen tiiviiden poistamiseksi. Sekoita sitten sisältö rypistettyjen sanomalehtipallojen tai kartongin, kuivan nurmikon leikkuujätteen, kuivien lehtien kanssa kunnes se tuntuu käteen kostealta. Varmista, että pohjaosan vedenpoistoaukkoja ei ole tukittu. Peitä kompostorin pohjaosa kerroksella kuivaa materiaalia kuten esim. kuivilla oksilla ja lehdillä, vähentääksesi mahdollisten tukoksien ilmenemistä uudestaan. Laita sen jälkeen sekoitettu komposti takaisin säiliöön.

LOPPULAUSE

Kuten elämäkin, kompostoinnilla on perustarpeensa ilmasta, vedestä, ravinnosta ja tasaisesta lämpötilasta. Aerobinen komposti on elävä prosessi hyödyllisten lämmöstä pitävien bakteerien vuoksi. Ne ovat pieniä apulaisiamme, jotka luovat hyvän kompostin ja kaikki se mitä teemme kompostillemme teemme helpottaaksemme näiden bakteerien elämää.

Olemme kompostoineet tuhansien vuosien ajan – Aerobin on yksinkertaisesti laite, joka tuottaa täydellisen ympäristön staattiselle aerobiselle kompostoinnille läpi vuoden. Kaikki mitä sinun tulee tehdä on varmistaa, että aloitat toiminnan oikein ja jatkat tasapainoisen ”kompostisalaatin tai lasagnen” tarjoamista mikrobisille ystävillemme.

Onnea ja hyvää kompostointia!

VALMISTUSOHJEITA

A. Nopea käynnistys

1. Laita kompostorin pohjalle 10 cm kerros kuivia lehtiä ja pieniä oksia. Ne estävät pohjaosan vedenpoiston tukkeutumista kun aloitat kompostoinnin. Tämä on erityisen tärkeää jos lisäät kompostiin usein runsaasti kosteaa materiaalia kuten keittiöjätteitä.
2. Aloita kompostointi laittamalla säiliöön valmista kompostia toisesta kompostorista (varmistaa ensin, ettei sitä ole steriloitu, materiaalin pitäisi tuntua kostealta ja lämpimältä). Tämä lisää kompostiisi terveellisen määrän mikro-organismeja.
3. Sekoita valmis pohjamateriaali uuteen aineeseen mitä laitat säiliöön esim. lehtiin yms.
4. Aloita uuden materiaalin laittaminen säiliöön ohuina kerroksina tai valmiiksi sekoitettuna.

B. Irtonaiset kuivat lehdet (matala typpipitoisuus) ja nurmikon leikkuujäte (suuri typpipitoisuus)

Varmista aina, että lehdet ovat irtonaisia ja kuivia eivätkä ne ole tiiviissä paakussa. Sekoita 2 osaa lehtiä 3 osaan nurmikon leikkuujätettä. Sekoita materiaalit ennen säiliöön laitoa tai laita ne vaihteeltaisesti kerroksittain 4 cm lehtiä ja 6 cm nurmikon leikkuujätettä. Nurmikon leikkuujäte voidaan korvata samalla määrällä keittiöjätettä. Ideaalinen sekoitus vaihtelevuuden aikaan saamiseksi on 2 osaa nurmikkoa ja 2 osaa lehtiä ja sen jälkeen 1 osa vihanneksista koostuvaa jätettä.

C. Tuoreet lehdet (matala typpipitoisuus)

Tuoreiden lehtien kanssa on tärkeää huolehtia, etteivät ne pakkaudu kasaan. Lisää tällöin kuivaa materiaalia ja hiukan lisää tyyppiä. Lisää saman suuruiset määrät tuoreita lehtiä, kuivia lehtiä, nurmikon leikkuujätettä ja keittiöjätettä. Parhaan tuloksen saat kun teet 5-10cm kerroksia tai kun esisekoitat materiaalit ennen niiden laittamista säiliöön. Voit lisätä toimivuutta asettamalla vuorottain 100-200mm kartonkiliuskoja muodostamaan kompostiin ilmataskuja. Tämä on kuitenkin ennemmin suotavaa kuin välttämätöntä.

D. Keittiön vihannesjäte pääosiltaan (korkea typpipitoisuus)

Aina kun lisäät kompostiin 10cm kerroksen keittiöjätettä peitä se 5cm kerroksella kuivia lehtiä. Tai sekoita 1 osa rypistetystä paperista tehtyjä palloja 4 osaan keittiöjätettä. Vaihtoehtoisesti voit laittaa 1 osaan pystysuuntaan 100mm pitkiä kartonkiliuskoja ja 4 osaa vihannesperäistä jätettä. Tämä auttaa muodostamaan kompostiin ilmataskuja.

Huom! Keittiöjätteiden käyttö voi olla hankalaa kun aloitat säiliön täytön. Varmista, että kompostorin pohja on peitetty kuivalla, vapaasti kuivumaan pääsevällä materiaalilla. Laittamalla aluksi säiliöön valmista kompostia saat aikaan ihmeitä! (Katso kohta "Nopea käynnistys") Muutoin sinun oltava tarkkana kompostin oikean tasapainon saavuttamiseksi kunnes komposti alkaa toimintansa.

E. Paperi ja kartonki (hyvin alhainen typpipitoisuus)

Käytä tasapainoisessa suhteessa muiden materiaalien kanssa. Paperin ja kartongin typpipitoisuus on alhainen. Niitä voidaan käyttää laajentamaan yllä esitettyjä materiaaleja sekä muodostamaan ilmataskuja. Sekoita näitä yleisesti pieniä määriä, äläkä koskaan käytä niitä kokonaisina kerroksina.

F. Hedelmäjäte (hieman matalampi typpipitoisuus mutta yleensä liian märkää)

Tämä materiaali on yleisesti kosteaa ja omaa matalan typpipitoisuuden. Yhdistä 1 osa hedelmäjätettä 1 osaan keittiöjätettä (lisätyn saamiseksi) ja 1 osa kuivia lehtiä vähentämään kosteutta.

G. Lanta (korkea typpipitoisuus joskus liian märkää)

Lanta voi olla hyväksi kompostille, erityisesti hevosen lanta sekä hyvin palanut lehmän lanta. Pidä huolta tärkeästä kosteus- ja typpitasapainosta kun ole tekemisissä lannan kanssa.

Hevosen/lehmän lanta (hyvin palanut): sekoita 3 osaa lantaa 1 osa kuivia lehtiä.

Tuore lehmän lanta: sekoita 1 osa lehmän lantaa, 1 osaan puusilppua tai 1 osaan irtonaisia kuivia lehtiä.

Lampaan lanta: sekoita 1 osa lampaan lantaa, 1 osaan puusilppua tai 1 osaan irtonaisia kuivia lehtiä.

Tallilanta: sekoita 3 osaa tallilantaa, 1 osaan tuoreita lehtiä ja 1 osaan rypistettyä paperia tai silputtua kartonkia.

Kanan lanta: sekoita 1 osa kanan lantaa, 1 osaan paperia ja kartonkia ja 3 osaan tuoreita lehtiä. Voit korvata tuoreet lehdet 1 osalla hedelmäjätettä.

VINKKEJÄ

- Saamme yleisesti suuret määrät paperi- ja puutarhajätettä viikonloppuisin ja keittiöjätettä enemmän arkipäivisin. Kompostin tasapainon säilyttämiseksi varastoi viikonloppuisin paperi, lehdet ja kartonki kompostorin läheisyyteen, jotta voit viikolla lisätä niitä tasaisia määriä kompostiin. Jos puutarhasi tuottaa suuria määriä lehtiä ja nurmikon leikkuujätettä, varastoi ne yhteen paikkaan, jotta voi lisätä niitä vastaavasti tasaisia määriä vihannesperäisen jätteen kanssa.
- Älä laita kompostiin aikakauslehtiä ja valokuvapaperia (glossy) koska ne saattavat sisältää myrkyllisiä väriaineita.
- Varmista, että murskaat kananmunan kuoret ja muun kiinteän jätteen ennen kompostoriin laittoa.

SÅ HÄR ANVÄNDER DU AEROBIN KOMPOSTEN

1. VARMKOMPOSTERING

Aerobin-komposten har utvecklats för aerob kompostering året om. Varmkompostering är populärt eftersom det tar död på sjukdomsalstrare, ogräs och ogräsfrön och ger kompostjord av hög kvalitet på kort tid. Aerob kompostering ger upphov till betydligt mindre växthusgaser och otrevlig lukt. Det är växthusgasen metan som ger upphov till lukt, och den är en 21 gånger starkare växthusgas än CO₂ (koldioxid).

2. TERMOFILA MIKROORGANISMER

Termofila mikroorganismer är nyttiga bakterier, s.k. värmeälskare, eftersom de med hjälp av syre bryter ned organiskt material och fungerar som ett slags motor i komposteringsprocessen. De är så små att man inte kan se dem med blotta ögat, men under rätt förhållanden kan de åstadkomma underverk. Precis som vi har de vissa grundläggande behov för att de ska kunna leva och föröka sig – de behöver syre, vatten, ett lagom varmt klimat och en balanserad kost. När du använder din Aerobin-kompost är din uppgift alltså att göra livet så lätt som möjligt för dem.

3. AEROB MILJÖ

Aerobin-komposten garanterar en optimal miljö som stöder mikroorganismerna i den aeroba komposteringsprocessen. Komposten har en luftkanal som transporterar syre och en behållare som samlar upp överloppsvätska och säkerställer att biomassan inte blir för våt. De isolerade väggarna håller temperaturen inuti komposten på en lämplig nivå; vintertid håller de kylan ute och när det är riktigt varmt ute förhindrar de överhettning och torra. Allt detta behövs för att få ett välbalanserat kompostmaterial (biomassa) som mikroorganismerna kan utnyttja som näringskälla så att komposteringsprocessen inte avstannar eller materialet börjar torra.

4. STARTA PROCESSEN SNABBT

Varifrån kommer de nyttiga mikroberna? De finns överallt i varierande mängd beroende på hur lämplig miljön är för dem. Som vi har konstaterat utgör Aerobin-komposten en optimal miljö, och det enda du behöver göra är att tillföra näring för mikroorganismerna. Till en början ska du vara noggrann så att du säkert tillför rätt sorts näring för att förhållandena ska vara optimala för de nyttiga bakteriernas förökning. Ett säkert sätt att få igång komposteringsprocessen snabbt är att tillsätta kompostmaterial från en annan kompost där processen fungerar. Du kan tillsätta kompostjord från en annan kompost eller köpa den på en plantskola – viktigt är att det är levande material som inte har steriliserats.

5. BALANS

Du behöver balanserad näring för att må bra och detsamma gäller komposten. I välbalanserad biomassa är den mikrobiella aktiviteten hög och det är lättare att sörja för att Aerobin-komposten fungerar så effektivt som möjligt. Hög mikrobiell aktivitet ger en livskraftig kompost och du kan variera materialen i komposten mer.

För en välfungerande varmkompostering krävs en bra balans mellan kol och kväve, och det optimala förhållandet är 30:1. Det är svårt att åskådliggöra detta, men normalt innehåller organiskt avfall från trädgård och kök stora mängder kol och mindre mängder kväve. Hushållsavfall däremot innehåller normalt mer kväve. Om du blandar till exempel köksavfall och löv i jämna proportioner bör du ligga nära den optimala balansen. Läs mer i punkten Anlägg kompost i slutet av denna guide.

6. VARIATION

Precis som vi gillar också mikroorganismerna variation. För mycket av samma material kan bromsa upp deras förökning eller till och med få deras verksamhet att stanna upp helt. Det säkraste sättet att undvika att det blir för mycket av ett material i biomassan är att blanda om ofta. Då har mikroorganismerna valmöjligheter och du förhindrar att det uppstår stora koncentrationer av ett material, vilket bromsar upp bildandet av balanserad biomassa. Genom att blanda olika material undviker du också att komposten blir för fuktig eller att luft kan cirkulera genom hela biomassan. Det finns två sätt öka variationen. Blanda hela massan som en sallad eller varva i tunna lager (5–10 cm) som en lasagne!

7. VATTEN

De nyttiga mikroorganismerna trivs i en fuktig miljö. Det material du lägger i komposten ska kännas fuktigt, t.ex. som en svamp eller en mopp som du kramar vattnet ur. Om biomassan är för våt får de aeroba bakterierna inget syre och de anaeroba bakterierna tar över. Om biomassan är för torr torkar mikroorganismerna bort, vilket stoppar komposteringsprocessen. Precis som vi behöver de vätska och syre.

Aerobin-komposten har en behållare i botten som samlar upp vatten för att komposten inte ska bli för våt. Flytande näringsämnen samlas i behållaren och du kan späda ut vätskan och använda den som näring i krukväxter, rabatter eller gräsmattor. Späd ut vätskan i förhållandet 20 delar vatten och 1 del flytande näring.

8. DOFTEN ÄR EN INDIKATOR

Doften från komposten avslöjar hur väl din kompost fungerar och hur de nyttiga mikroorganismerna sprider sig.

A. Frisk doft av jord

Om komposten har en frisk doft av jord fungerar komposteringsprocessen som den ska. Biomassan är fuktig, men inte för våt. Komposten är varm och de termofila mikroorganismerna förökar sig. Komposten kan till och med ha en söt doft.

B. Ingen doft

Om komposten inte har någon doft alls innebär det att det inte händer speciellt mycket i den. Antingen är komposten för torr eller så finns där ett eller flera för kompakta lager som förhindrar att luften kan cirkulera och att fukten och mikroorganismerna kan sprida sig. Du måste blanda om komposten så att den blir balanserad och tillräckligt varierad. Kontrollera att massan känns fuktig som en svamp som du kramar ur. Tillsätt kvävehaltigt material, till exempel gräsklipp, köksavfall eller färska löv. Du kan också helt enkelt vattna komposten om den är för torr, speciellt om du inte har tillgång till material som gör den fuktigare.

C. Lukt av ruttna ägg

En lukt av ruttna ägg indikerar att ingen aerob nedbrytningsprocess pågår och att komposten är för våt och innehåller kväverikt material. En anaerob nedbrytningsprocess har tagit över, vilket har negativa effekter på miljön. Du måste blanda om komposten för att få den balanserad och tillräckligt varierad. Töm komposten och bred ut innehållet för att försäkra dig om att det inte är för tätt packat. Blanda sedan innehållet med bollar av hopskrynklad tidningspapper, riven kartong, torrt gräsklipp eller torra löv tills det känns fuktigt i handen. Kontrollera att dräneringshålen i bottendelen inte är igentäppta. Täck botten av komposten med ett lager torrt material, t.ex. torra kvistar och löv, för att förhindra att hålen täpps till på nytt. Lägg därefter den blandade biomassan tillbaka i komposten.

SLUTORD

Precis som allt liv på jorden har en kompost vissa grundläggande behov; den behöver syre, vatten, näring och en jämn temperatur. En aerob kompost är en levande process tack vare nyttiga bakterier som gillar värme. De är våra små hjälpredor som bryter ned biomassa till kompostjord, och allt vi gör för våra komposter gör vi för att underlätta de här bakteriernas liv.

Människan har komposterat i tusentals år – komposten Aerobin ger helt enkelt en optimal miljö för statisk, aerob kompostering året om. Det enda du behöver göra är att börja på rätt sätt när du anlägger komposten och sedan fortsätta att utfodra dessa välgörande mikroorganismer med en balanserad "kompostsallad eller -lasagne".

Lycka till!

ANLÄGGA EN KOMPOST

A. Snabb start

1. Lägg ett 10 cm tjockt lager av torra löv och små kvistar på botten av komposten. De förhindrar att dräneringshålen i bottendelen blir tilltäppta. Det här är speciellt viktigt om du ofta tillsätter rikligt med fuktigt material, som exempelvis köksavfall.
2. Börja komposteringen genom att lägga färdig kompostjord från en annan kompost som grundmaterial i komposten (kontrollera först att det inte har steriliserats, materialet ska kännas fuktigt och varmt). Det ger din kompost en lagom mängd mikroorganismer.
3. Blanda färdigt grundmaterial i det nya material du tillsätter, t.ex. löv.
4. Tillsätt det färdiga materialet i komposten i tunna lager eller färdigt utblandat.

B. Luftiga, torra löv (låg kvävehalt) och gräsklipp (hög kvävehalt)

Kontrollera alltid att löven är luftiga och torra och inte för tätt packade. Blanda 2 delar löv och 3 delar gräsklipp. Blanda materialen innan du lägger dem i komposten eller varva 4 cm löv och 6 cm gräsklipp i komposten. I stället för gräsklipp kan du använda köksavfall i samma mängd. Den optimala blandningen för att få tillräcklig variation är 2 delar gräsklipp och 3 delar löv och sedan 1 del avfall bestående av grönsaksrester.

C. Färska löv (låg kvävehalt)

När du använder färska löv i komposten är det viktigt att de inte packas för tätt. Tillsätt därför torrt material och lite kväve. Tillsätt lika delar färska löv, torra löv, gräsklipp och köksavfall. Bäst resultat får du genom att varva materialen i 5–10 cm tjocka lager eller blanda dem innan du lägger dem i komposten. Du kan också varva med 10–20 cm långa kartongremsor som bildar luftfickor i komposten för att få ännu bättre effekt. Det är dock snarare en rekommendation än ett måste.

D. Köksavfall som i huvudsak består av grönsaksrester (hög kvävehalt)

Alltid när du tillsätter ett 10 cm tjockt lager av köksavfall i komposten ska du täcka det med ett 5 cm tjockt lager av torra löv eller blanda 1 del bollar av hopskrynklad tidningspapper och 4 delar köksavfall. Alternativt kan du lägga 1 del 10 cm långa kartongremsor i lodrätt läge och 4 delar grönsaksrester. På så sätt bildas det luftfickor i komposten.

Obs! När du börjar fylla komposten kan det vara svårt att använda köksavfall. Täck först botten med torrt material som fritt kan torka. Du åstadkommer underverk genom att använda färdig kompostjord när du anlägger komposten! (Se punkten Snabb start) Annars måste du vara mycket noggrann med att nå rätt balans tills komposteringsprocessen kommer igång.

E. Papper och kartong (mycket låg kvävehalt)

Använd papper och kartong tillsammans med annat material för att få ett optimalt förhållande. Papper och kartong har låg kvävehalt. Du kan använda dem för att ge biologiskt material mer volym och för att det ska bildas luftfickor i komposten. I regel ska du använda små mängder papper och kartong och lägg dem aldrig i hela lager.

F. Fruktrester (lite lägre kvävehalt, men ofta för vått)

Fruktrester har låg kvävehalt och är ofta fuktiga. Kombinera 1 del fruktrester med 1 del köksavfall (för att få mer kväve) och 1 del torra löv för att minska fukten.

G. Gödsel (hög kvävehalt, ibland för fuktigt)

Gödsel kan vara bra för komposten, speciellt hästgödsel och väl brunnen kogödsel. När du använder gödsel är det viktigt att du kontrollerar att fukt- och kvävebalansen är korrekt.

Häst-/kogödsel (väl brunnen): blanda 3 delar gödsel och 1 del torra löv.

Färsk kogödsel: blanda 1 del kogödsel med 1 del träflis eller 1 del luftiga, torra löv.

Fårgödsel: blanda 1 del fårgödsel med 1 del träflis eller 1 del luftiga, torra löv.

Stallgödsel: bland 3 delar stallgödsel med 1 del färska löv och 1 del hopskrynklad tidningspapper eller riven kartong.

Hönsködsel: blanda 1 del hönsködsel, 1 del papper och kartong och 3 delar färska löv. Du kan ersätta de färska löven med 1 del fruktrester.

TIPS

- Ofta producerar vi mer pappers- och trädgårdsavfall på helgerna och mer köksavfall på vardagarna. För att få en balanserad kompost kan du spara papper, tidningar och kartong på helgerna och använda dem i komposten i jämn takt under veckorna. Om du får stora mängder löv och gräsklipp i trädgården kan du spara dem på ett ställe så att du kan tillsätta dem i komposten i lagom mängder tillsammans med grönsaksrester.
- Lägg aldrig tidskrifter eller fotopapper (glossy) i komposten, eftersom de kan innehålla giftiga färgämnen.
- Krossa alltid äggskal och annat fast avfall innan du lägger det i komposten.